

Гонтарева Ірина Вячеславівна
доктор економічних наук, професор,
професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
ORCID: 0000-0002-2242-378X

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕАТИВНОСТІ КОМУНІКАЦІЙ
«УНІВЕРСИТЕТ - ПІДПРИЄМЕЦЬ» ПРИ ФОРМУВАННІ
ІННОВАЦІЙНИХ БІЗНЕС-ІДЕЙ**

Наукова робота присвячена дослідженню проблем конкурентоспроможності наукових досліджень для створення інноваційних бізнес-ідей у взаємодії університет – підприємець. Наукові дослідження пропонується здійснювати спільно в рамках екосистеми «Університет – Підприємець». Забезпечення креативності в рамках цієї екосистеми для формування інноваційних бізнес-ідей пропонується забезпечувати за рахунок дуальної освіти та долучення до Європейських досліджень в рамках проєктів Erasmus+, Horizon Europe and Euratom, інших.

Ключові слова: підприємництво, бізнес-ідея, креативність, наукові дослідження, дуальна освіта.

Gontareva Iryna
Doctor of Economics, Professor,
Professor of V. N. Karazin Kharkiv National University
ORCID: 0000-0002-2242-378X

**ENSURING CREATIVITY OF COMMUNICATIONS "UNIVERSITY -
ENTREPRENEUR" IN THE FORMATION OF INNOVATIVE BUSINESS
IDEAS**

The scientific work is devoted to the study of the problems of competitiveness of scientific research to create innovative business ideas in the university-entrepreneur interaction. Research is proposed to be carried out jointly within the ecosystem "University - Entrepreneur". It is proposed to ensure creativity within this ecosystem for the formation of innovative business ideas through dual

education and involvement in European research in the framework of Erasmus +, Horizon Europe and Euratom, and others.

Keywords: entrepreneurship, business idea, creativity, research, dual education.

Початок підприємницької діяльності – надзвичайно складна і ризикована справа, яка вимагає креативності, витрат часу й енергії, цілеспрямованості тощо. При створенні власної справи (бізнесу) поєднуються, узгоджуються та взаємодоповнюються принаймні чотири складові [1]: інтереси, очікування, можливості та мотивація підприємців; стан і тенденції розвитку зовнішнього середовища; вид і форма передбачуваної діяльності; умови й алгоритм здійснення самого процесу створення власної справи. Для майбутнього успіху важливо майже все: від детально проробленої бізнес-ідеї, технології і ресурсів, необхідних для її реалізації, правового статусу та способів фінансування до місця розташування та навіть найменування. Підприємницька бізнес-ідея – це конкретне цілісне знання про доцільність і можливість здійснювати певний вид підприємницької діяльності, а також чітке усвідомлення мети такої діяльності, шляхів і засобів її досягнення.

Пошук привабливої бізнес-ідеї та її осмислення є досить важким і відповідальним завданням підприємця, котрий має віднайти в ідеї можливість реалізувати свої знання і здібності. При цьому виникає проблема: де і як шукати нову підприємницьку бізнес-ідею.

Метою дослідження є забезпечення креативності комунікацій між університетами та підприємцями для проведення наукових досліджень з метою формування інноваційних бізнес-ідей та підвищення ефективності їх комерціалізації.

Джерела інноваційних бізнес-ідей можуть бути різними, починаючи від споживачів, родичів і знайомих до спеціальних досліджень і розробок, що проводяться спільно з університетами. Власні або запозичені результати досліджень і розробок є чи не найбільш плідотворним джерелом креативних ідей щодо підприємницької діяльності. Дослідження умов досягнення цілей

пропонується здійснювати спільно в рамках екосистеми «Університет – Підприємець» (рис. 1).

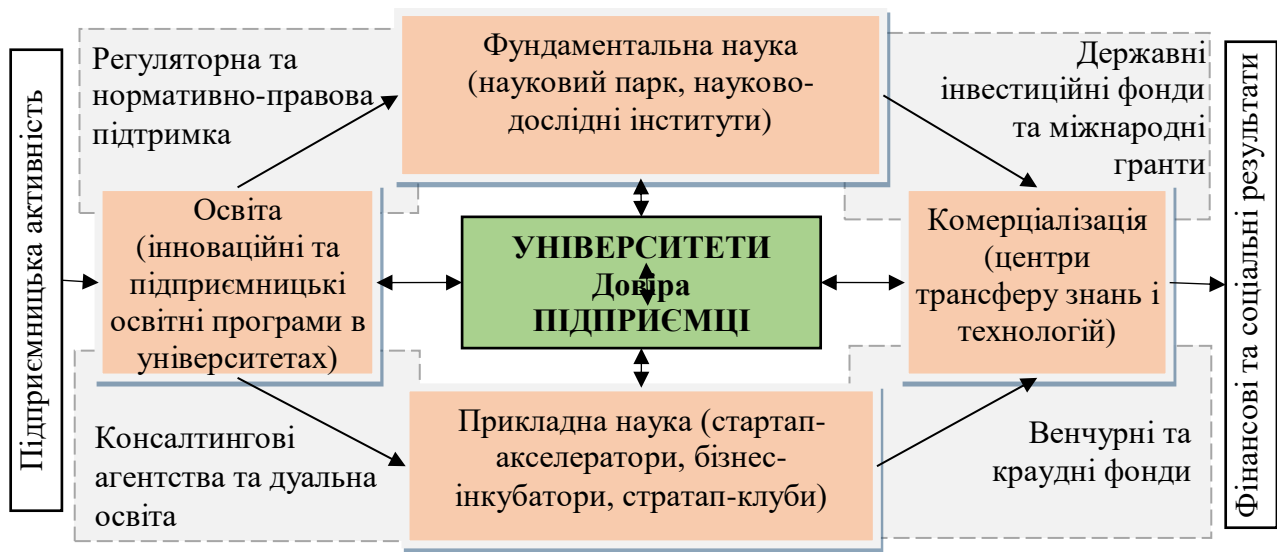

Рис. 1. Комунікації екосистеми «Університет – Підприємець» при формуванні інноваційних бізнес-ідей інноваційної університету (на основі [2])

Для розробки бізнес-ідей підприємці взаємодіють з університетами, при проведенні наукових досліджень можуть залучатися державні та науково-дослідні інститути, інвестиційні та венчурні фонди, консалтингові фірми. Забезпечення креативності в рамках екосистеми «Університет – Підприємець» для формування інноваційних бізнес-ідей пропонується забезпечувати за рахунок:

долучення до наукових досліджень в рамках Європейських проєктів Erasmus+, Horizon Europe and Euratom та інших;

імплементатції дуальної освіти.

На 2021-2027 запропоновано Багаторічної програми фінансового розвитку для нового покоління проєктів з фінансування Європейських досліджень, а також запроваджено нову загальну типову грантову угоду для забезпечення узгодженості та спрощення реалізації усіх проєктів ЄС. Крім того, оскільки зараз широкий спектр проєктів використовує ІТ-інструменти eGrants (Портал фінансування та тендерів), анотації зосереджено на грантах, якими керують за

допомогою цих IT-інструментів. Грант ЄС присуджують для того, щоб уможливити консорціуму реалізувати діяльність.

Консорціум для виконання наукових досліджень в рамках грантів ЄС повинен мати технічні та фінансові ресурси, тобто операційну та фінансову спроможність. У грантах ЄС консорціум зазвичай складається з ключових учасників проекту, тобто координатора та інших бенефіціарів, афілійованих організацій та асоційованих партнерів.

Координатор – це бенефіціар, який є центральною контактною особою органу ЄС, що надає грант, і представляє консорціум. Координатор має координувати та управляти грантом та є основною контактною особою для органу, що надає грант. Бенефіціари повинні разом спільно сприяти безперебійній та успішній реалізації проекту, тобто належним чином реалізувати свою частину діяльності, виконувати власні зобов'язання та підтримувати координатора в його зобов'язаннях.

Бенефіціари пов'язані умовами гранту повинні здійснювати діяльність і дотримуватися всіх інших положень Грантової угоди та всіх чинних положень законодавства ЄС, міжнародного та національного законодавства.

Залучення інших учасників – афілійовані організації, асоційовані партнери, субпідрядники тощо, змінюється залежно від їх ролі в результатах проекту. Оскільки з ними немає офіційного договірною зв'язку, їхні зобов'язання завжди виконуватимуть відповідальні бенефіціари.

В ідеалі роботу повинні виконувати самі бенефіціари і їхні афілійовані організації, але за потреби вони можуть залучати інших партнерів і покладатися на зовнішні ресурси (щоб придбати нове обладнання, товари, роботи або послуги, передати частину робіт субпідряднику або залучити асоційованих партнерів тощо). Грант ЄС може відшкодувати лише прийнятні витрати на проведення наукових досліджень, тобто витрати, що відповідають загальним і спеціальним умовам на 2021-2027 роки, в рамках Європейських проектів Erasmus+, Horizon Europe and Euratom та інших.

Орієнтовний бюджет діяльності розраховують на основі передбачуваних прийнятних витрат та прийнятних внесків, зроблених консорціумом. Бюджетні категорії, що їх зазвичай застосовуються є такими: витрати на персонал; витрати на фізичних осіб, які працюють напряму за договором підряду; витрати для власників малого та середнього підприємництва (МСП); витрати на роботу волонтерів; субпідрядні витрати; витрати на придбання; витрати на відрядження – дорожні витрати, проживання та добові; витрати на обладнання; витрати на інші товари, роботи та послуги; фінансова підтримка третіх сторін; непрямі витрати.

Залежно від грантів ЄС і виду діяльності можуть застосовуватися додаткові категорії бюджету, що стосуються конкретного проєкту гранту, наприклад:

доступ до витрат на науково-дослідну інфраструктуру;

витрати на закупівлю (публічна закупівля інновацій, докомерційна закупівля проєкту Horizon Europe);

витрати на закупівлю сертифікатів на запатентовані вироби;

інші витрати на наукові дослідження.

Таким чином, формування креативних бізнес-ідей може здійснюватися в в рамках Європейських проєктів Erasmus+, Horizon Europe and Euratom та інших.

Іншим креативним напрямком для формування інноваційних бізнес-ідей є дуальна освіта як спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання та дослідження осіб у закладах освіти (в інших суб'єктах освітньої діяльності) з навчанням та дослідженнями на робочих місцях у підприємницьких структурах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації. Однією з форм дуальної освіти є підготовка спеціалістів на замовлення підприємницьких структур. Вибір навчальних дисциплін і форм їх проведення погоджується університетами та підприємцями.

Висновки. Початок підприємницької діяльності є надзвичайно складною та ризикованою справою, яка вимагає креативності, витрат часу й енергії, цілеспрямованості тощо. Для майбутнього успіху важливо майже все: від

детально проробленої бізнес-ідеї, технології і ресурсів, необхідних для її реалізації, правового статусу та способів фінансування до місця розташування та навіть найменування. При цьому виникає проблема: де і як шукати нову підприємницьку бізнес-ідею.

Для розробки бізнес-ідей підприємці взаємодіють з університетами, при проведенні наукових досліджень можуть залучатися державні та науково-дослідні інститути, інвестиційні та венчурні фонди, консалтингові фірми. Наукові дослідження пропонується здійснювати спільно в рамках екосистеми «Університет – Підприємець». Забезпечення креативності в рамках цієї екосистеми для формування інноваційних бізнес-ідей пропонується забезпечувати за рахунок: долучення до наукових досліджень в рамках Європейських проєктів Erasmus+, Horizon Europe and Euratom та інших; імплементації дуальної освіти.

Напрямом подальших розвідок є дослідження ефективності інформаційного пошуку при формуванні підприємницької бізнес-ідеї.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ponomarenko V., Gontareva I. The system of causal connections between entrepreneurial activity and economic development. *Economic Annals-XXI*. 2017. 165(5-6). P. 4-7.
2. Gontareva I., Litvinov O., Hrebennyk N., Nebaba N., Litvinova V., Chimshir A. Improvement of the innovative ecosystem at universities. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2022. №1 (115). P.

REFERENCES

1. Ponomarenko V., Gontareva I. (2017). The system of causal connections between entrepreneurial activity and economic development. *Economic Annals-XXI*, 165(5-6), 4-7.
2. Gontareva I., Litvinov O., Hrebennyk N., Nebaba N., Litvinova V., Chimshir A. (2022). Improvement of the innovative ecosystem at universities. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 1 (115).